

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie

Wegen, riolering, water, groen en gebouwen vormen gezamenlijk de kapitaalgoederen van de gemeente Ermelo. Deze kapitaalgoederen zijn van belang voor het functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Om de kapitaalgoederen zo lang en zo goed mogelijk te kunnen blijven gebruiken moeten zij onderhouden worden. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

In deze paragraaf worden het vastgestelde beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties van het onderhoud aan de kapitaalgoederen gebundeld in één overzicht.

Aandachtsgebied: Wegen

De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend

- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken)
- Fietspaden
- Voetpaden
- Onverharde paden
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2018–2022 (de geldigheidsduur van het wegenbeheerplan is door de raad op 13 februari 2024 verlengd tot en met 2025 (e24000296). In 2025 wordt het wegenbeheerplan behandeld.	2018	Nee
Mobiliteitsvisie 2021–2030	2022	Ja
Beleidsplan Bewust verlichten 2021–2025	2021	Ja
Parkeerbeleidsplan	2016	Ja
Beleidsnota onverharde wegen	2016	Ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo	2013	Ja
Notitie Gladheidsbestrijding	2018	Ja
MOP Civiele Kunstwerken (2022–2025). In 2025 wordt het MOP geactualiseerd.	2022	Ja
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie (2024–2032)	2023	Ja
Wegenlegger	2022	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Het vigerende Wegenbeheersplan 2018–2022 wordt in de 2e helft van 2025 geactualiseerd. In juli 2025 heeft de Raad bij de kadernota de financiering voor het wegenonderhoud vastgesteld. De Raad heeft besloten de Ermelose wegen te blijven onderhouden op kwaliteitsniveau B en het centrumgebied op kwaliteitsniveau A en de financiële middelen hier op af te stemmen. Deze kaders worden opgenomen in het nieuwe Wegenbeheerplan 2025–2030, die voor eind 2025 ter besluitvorming wordt aangeboden aan het college. In

het Wegenbeheersplan staan beleidskaders en speerpunten met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid.

Het beleidsplan Bewust Verlichten 2021–2025 beschrijft hoe de gemeente Ermelo de openbare ruimte duurzaam, bewust en gericht wil verlichten. Het bijbehorende beheerplan geeft inzicht in de technische staat van de huidige verlichting, de beheersuitgangspunten en de benodigde onderhoudsmaatregelen voor de periode 2021–2025 en verder. Uitgangspunt voor het beheerplan is het handhaven van het huidige onderhoudsniveau. Eind 2025 wordt deze geactualiseerd.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verkeer	-49	-47	-224	-122	-79	-52
Groot onderhoud	-982	-877	-1.606	-1.606	-1.606	-1.606
Regulier Onderhoud	-303	-274	-390	-390	-390	-390
Schoon- en berijdbaar houden	-273	-253	-277	-277	-277	-277
Wegmeubilair	-34	-40	-40	-40	-40	-40
Openbare Verlichting	-23	-59	-62	-62	-62	-62
Waterlossingen	-12	-17	-17	-17	-17	-17
Taakstelling verkeer en vervoer conform Kadernota 2024		-280				
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied wegen	-1.676	-1.287	-2.616	-2.514	-2.471	-2.444

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

De gemeente Ermelo heeft een drietal wettelijke watertaken. Het gaat om de watertaken voor afvalwater, regenwater en grondwater. Het Programma Water en Riolering (PWR) is het nieuwe beleidsplan Water en Riolering en gaat over de vraag hoe de gemeente Ermelo omgaat met deze drie gemeentelijke watertaken. Deze watertaken zijn vanuit het oogpunt van volksgezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie en milieubescherming een van de kerntaken van elke gemeente. Het PWR is een van de programma's in het kader van de omgevingswet.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend

- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater
- Overige waterhuishouding.
- klimaatadaptatie

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Programma Water en Riolering (PWR)	2024	Ja
Basis Riolering Plan (BRP), deze wordt momenteel geactualiseerd (2025) onder de nieuwe naam SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water)	2012	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

We onderhouden ons areaal (riolering, gemalen, drainage, pompunits, etc.) op basis van risico-gestuurd rioolbeheer. Hiermee bedoelen we dat we met een belangrijk riool minder risico's willen lopen dan met een minder belangrijk riool. Een belangrijk riool is een riool dat door zijn functie essentieel is, het effect van falen groot. Zo wordt in 2025/2026 een deel van het belangrijke transportriool dat dwars door de gemeente loopt gerenoveerd. Dit transportriool is een essentieel onderdeel van ons rioolstelsel, het afvalwater van de gemeente Putten wordt hier ook door afgevoerd.

Klimaatadaptatie is een kernonderdeel in de PWR. We passen de openbare ruimte van Ermelo integraal aan op extreem weer (hitte, droogte, stortbuien) om overlast te beperken. Het doel is dat Ermelo in 2050 klimaat-adaptief ingericht is. Voor de periode 2026 t/m 2035 is er een budget gereserveerd van € 750.000 per jaar om klimaatmaatregelen te kunnen realiseren. Dit budget wordt o.a. ingezet voor de herinrichting van de Torenlaan en de Dr Holtropstraat (straat van de toekomst).

In het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) worden alle (deel)systemen van het stedelijk watersysteem, het functioneren, de beoordeling van het functioneren en de benodigde hydraulische en klimaat-adaptieve maatregelen beschreven. Het SSW heeft een looptijd van 10 jaar, en wordt zo nodig vaker geactualiseerd.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	-83	-80	-73	-73	-73	-73
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	-571	-416	-728	-728	-728	-728
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	-654	-496	-801	-801	-801	-801

Aandachtsgebied: Groen

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend

- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen)
- Landschap
- Begraafplaatsen
- Natuurterreinen (inclusief De Leemputten)
- Bossen
- Heide
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleids- en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Stedelijk Groen:		
Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	Ja
Speelvisie (Nieuw speelvisie is opgesteld en wordt behandeld eind 2025)	2012	Nee
Landschap:		
LandschapsOntwikkelingsPlan Ermelo Putten (LOP)	2011	Ja
Beheersplan landschapselementen 2018-2028 (betreft kleine bosjes, houtwallen e.d.)	2019	Ja
Begraafplaatsen:		
Visie Begraafplaats	2012	Ja
Notitie Opties kosten en baten	2014	Ja
Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	Ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	Ja
Natuurterreinen:		
Langetermijnvisie bossen Ermelo en Faunabeleidsnota (maken onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	Ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld Groenvisie)	2017	Ja
Heidevisie gemeente Ermelo	2024	Ja
Flora & Fauna:		
Dierenwelzijnsbeleid 2018-2028	2019	Ja
Groene Beheerplannen:		
0-Uitgangspunten groenbeheerplannen	2019	Ja
1-Beheerplan groen (nieuw beheerplan begin 2026)	2019	Nee
2-Beheerplan bomen	2025	Ja
3-Beheerplan landschap	2019	Ja
4-Beheerplan bossen	2019	Ja
5-Beheerplan leemputten bij Staverden	2019	Ja
6-Beheerplan flora en fauna	2019	Ja
7-Beheerplan begraafplaats	2020	Ja
Beheerplan heideterreinen (2023-2032)	2024	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Stedelijk Groen

In 2017 is een Groenvisie ontwikkeld en vastgesteld en in 2019 zijn de Groenbeheerplannen vastgesteld met bijbehorend budget, ook voor vervanging. Het groenbeheer en –onderhoud gebeurt deels in eigen beheer, deels door derden, volgens een vast bestek. De gemeente gebruikt Gisib, een geïntegreerd beheersysteem voor groen, wegen en riolen, gekoppeld aan de BGT, waarin areaal-, schouw- en beheergegevens continu worden bijgehouden.

De Groenvisie van Ermelo richt zich op zes kernwaarden: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie. Deze visie omvat diverse deelgebieden en het beheer en onderhoud van dit groen is gericht op instandhouding.

Het onderhoud van speelplaatsen en –toestellen in Ermelo volgt het "Speelruimteplan 'Speelruimte in Ermelo deel 1'". We focussen op cyclisch onderhoud, vervanging en herinrichting, en nieuwe aanleg, met nadruk op schoon, heel en veilig. Een nieuw beleidsplan dat voortbouwt op wat goed werkt en tevens kijkt naar een bredere context, zoals sport en welzijn is in ontwikkeling.

Landschap

Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In 2019 is een beheerplan Landschap opgesteld. De visie op het landschap is voor een belangrijk deel opgenomen in de in 2022 vastgestelde omgevingsvisie.

Begraafplaatsen

In 2020 is het beheerplan opgesteld op basis waarvan het beheer en onderhoud ingevuld gaat worden. Voor de begraafplaats geldt kwaliteitsniveau "A".

Natuurterreinen

Door toenemende klimaatextremen zoals hitte en droogte verslechtert de natuur: bomen sterven af, heidevelden vertonen kale plekken, en soorten verdwijnen, mede door stikstofproblematiek. De houtoogst valt hierdoor aanzienlijk lager uit.

Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2018–2028 opgesteld. Het is een gebied met een bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt.

De provincie Gelderland is gestart met natuurherstelprogramma's die naar verwachting in de komende jaren ook effect zullen hebben voor de natuurterreinen in ons beheer.

Bossen

In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2019 is het nieuwe beheerplan voor onze grotere boscomplexen vastgesteld. In dit beheerplan komen Europese en landelijke wetgeving alsmede eigen gemeentelijk beleid en FSC beginselen samen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd.

Heide

Het beheer van de heidevelden focust op intensief cyclisch patroonbeheer en procesbeheer middels extensieve begrazing om de heide te behouden en te ontwikkelen.

Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen.

Klimaatextremen en stikstof vragen om nieuwe onorthodoxe maatregelen en deze zijn samen met een vertaling van de Natura 2000 doelstellingen vastgelegd in het in 2024 geïmplementeerde heidebeheerplan. Samenwerking met de gemeenschap wordt ook gezocht in de vorm van het in toenemende mate betrekken van vrijwilligers bij het heidebeheer.

Cultuurhistorische/archeologische elementen

De Veluwe heeft een lange ontstaansgeschiedenis, in de bodem en in het landschap is dit verleden te vinden. Zoals bijvoorbeeld het Romeins Marskamp en grafheuvels in het bos en op de heide. Het beheer en onderhoud hiervan vraagt speciale aandacht.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Openbaar Groen	-1.325	-799	-1.253	-1.253	-1.253	-1.253
Speelvoorzieningen	-24	-30	-30	-30	-30	-30
Begraafplaats	-182	-177	-177	-177	-177	-177
Natuurterreinen, bossen en heide	-201	-442	-410	-410	-410	-410
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Groen	-1.732	-1.448	-1.870	-1.870	-1.870	-1.870

Aandachtsgebied: Gebouwen

Ermelo streeft naar een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van zowel gemeentelijke als enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties. Het doel hiervan is om de veiligheid van deze gebouwen te waarborgen waarbij toegankelijkheid voor alle burgers, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte een hoofdrol speelt.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend

- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen)
- Installaties
- Monumentenzorg
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025-2034	2025	Ja
Meerjarenonderhoudsplan Huis van Ermelo 2024-2033	2024	Ja
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties en private gebouwen 2023-2032	2024	Ja
Strategisch Beleidskader Gemeentelijke Vastgoedportefeuille	2019	Ja
Uitwerking Accommodatiebeleid	2022	Ja

Lasten van groot onderhoud kunnen alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht indien er een recent beheerplan van het kapitaalgoed aanwezig is van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. In deze paragraaf worden door de raad geautoriseerde afwijkingen van deze termijn verantwoord inclusief maatregelen om achterstallig onderhoud te voorkomen.

In het collegebesluit van 11 februari 2025 (e240059410) waarin het Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025–2034 is goedgekeurd, zijn daarnaast nog de volgende bijzonderheden opgenomen:

Oude Telgterweg 181 en Molenaarsplein 24: In 2024 is besloten tot verduurzaming. De financiële gevolgen van deze verduurzamingsmaatregelen zijn reeds opgenomen in aparte raadsbesluiten. Dit voorstel ziet slechts op het reguliere onderhoud van deze twee objecten.

Stationsstraat 120: Vanwege de lopende tender voor de herontwikkeling van het Raadhuisplein kan dit object nog niet verkocht worden, zoals bij aanschaf in 2021 besloten. Er is kritisch gekeken naar het noodzakelijke onderhoud voor de komende drie jaar, gezien de verwachte verkoop in 2027. De onderhoudsbijdragen zijn gebaseerd op de daadwerkelijke bedragen van de afgelopen twee jaar.

Dr Holtropstraat 169: Het college heeft besloten dit pand te verkopen in 2025, we nemen daarom slechts een kleine post op voor 2025 voor onderhoud aan de cv-ketels en onvoorzien klein onderhoud.

Oude Nijkerkerweg 120: In 2024 aangekocht voor de realisatie van een waterberging in het gebied De Boskamer. De waterberging wordt naar verwachting over twee jaar definitief gerealiseerd. Pas dan kan de woning worden doorverkocht. Tot die tijd is er een instandhoudingsbudget nodig.

Nieuwe woonwagens Patrijzenhof: Deze zijn medio 2024 geplaatst. In de aanneemsom was het onderhoud voor de eerste tien jaar inbegrepen, voor deze objecten is dus geen MJOP opgemaakt.

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

De gemeente stelt voor bijna alle gemeentelijke gebouwen elke vier jaar een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) op. In het accommodatiebeleid is opgenomen dat het opstellen van een MOP voor private gebouwen voortaan door de eigenaar zelf dient te gebeuren. Voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs regelen de schoolbesturen dit zelf en zijn ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud. De gemeente controleert jaarlijks of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd, met als doel een adequaat onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen te garanderen. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de meerjarenbegroting verwerkt.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Muziektent	0	-5	-5	-5	-6	-11
Toren Oude Kerk	-7	-11	-16	-23	-30	-21
Gebouwen onderwijs	-11	-10	-14	-14	-14	-14
Private accommodaties	-99	-169	-95	-47	-123	-152
Diverse tijdelijk in bezit zijnde gebouwen	-29	-60	-37	-55	-77	-24
Gemeentelijke Gebouwen	-258	-472	-589	-495	-516	-487

Totaal onderhoudslasten aandachtgebied Gebouwen	-404	-727	-756	-639	-766	-709

